

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Навчально-науковий інститут економіки та управління
Факультет менеджменту

Кафедра економіки підприємств

СОЦІАЛЬНА ТА ЕКОЛОГІЧНА БЕЗПЕКА ДІЯЛЬНОСТІ

методичні рекомендації та завдання для практичних занять і
самостійної роботи здобувачів вищої освіти освітнього ступеня
«магістр» спеціальності 152 «Метрологія та інформаційно-
вимірювальна техніка» денної та заочної форми навчання

МИКОЛАЇВ
2018

УДК 005.922.1:331.4
С69

Друкується за рішенням науково-методичної комісії факультету менеджменту Миколаївського національного аграрного університету від 27.09.2018 р., протокол № 1.

Укладачі:

Г. В. Коваленко – канд. екон. наук, ст. викладач кафедри економіки підприємств, Миколаївський національний аграрний університет.

О. А. Горобченко – канд. екон. наук, доцент кафедри економіки підприємств, Миколаївський національний аграрний університет.

Рецензенти:

Т. Я. Іваненко – канд. екон. наук, доцент кафедри управління інноваційною діяльністю підприємств, Миколаївський національний аграрний університет

О. М. Дробітько – канд. с.-г. наук, Голова ФГ «Олена» Братського району Миколаївської області

ЗМІСТ

Вступ.....	4
Тестові завдання	5
Завдання до практичних занять.....	16
Рекомендовані теми індивідуальних завдань.....	25
Література.....	26

ВСТУП

Розвиток суспільства характеризується поступовим нарощуванням спроможностей людства щодо задоволення основних потреб, пов'язаних з життєзабезпеченням і самореалізацією членів соціальної структури. При цьому трансформації піддається не тільки спосіб реалізації потреб людей, а й самі запити, оскільки сфера інтересів конкретних членів суспільства багато в чому визначається уявленнями про сукупності можливих благ, досягнення яких стає однією з найважливіших цілей індивідуального розвитку. Це означає, що потреби середньостатистичної людини поступово зростають, що тягне за собою зростання споживання ресурсів і численні витрати виробництва необхідних товар. Не менш значущою тенденцією, що відбиває вплив людства на навколишнє середовище і динаміку його зміни, є бурхливе демографічне зростання, результатом якого стає загальне збільшення носіїв соціальних запитів.

Взаємодія проблем екологічної безпеки господарської діяльності підприємства та його соціального розвитку є дуже складною. Багато аспектів соціального розвитку підприємства умовно можуть бути віднесені до екологічної безпеки. Для цього необхідно систематизувати нормативну базу екологічних показників з охорони праці та техніки безпеки, організації харчування та відпочинку, профілактики хвороби працівників. Питання підвищення рівня професійних знань, додаткового пенсійного забезпечення, відпочинку, а також вплив цих факторів на психічний стан людини і сумісність працівників у колективі, потребує тривалих екологічних та соціологічних досліджень.

ТЕСТИ по темах 1.1, 1.2

Варіант -1

1. Життя «без небезпеки» - це...

- А) алгоритм життя сучасної людини;
- Б) некоректна ідеалізація;
- В) закономірність життєдіяльності людини;
- Г) запорука стабільності життя.

2. Рівень ризику на підприємствах можна було б розглядати як...

- А) максимальний;
- Б) досягнутий;
- В) прийнятий;
- Г) гарантований.

3. Стан гарантованої правової та інституціональної захищеності життєво важливих соціальних інтересів особи й суспільства від внутрішніх і зовнішніх загроз - це...

- А) соціальна безпека;
- Б) екологічна безпека;
- В) природна безпека;
- Г) техногенна безпека.

4. Права, матеріальні та духовні потреби особистості, природні ресурси та довкілля як матеріальної основи державного та суспільного розвитку – це...

- А) предмет безпеки;
- Б) об'єкт безпеки;
- В) суб'єкт безпеки;
- Г) мета безпеки.

5. Який принцип забезпечення безпеки покликаний визначити нижню допустиму межу безпеки і верхню межу ризику на основі міжгалузевих і внутрішньогалузевих порівнянь?

А) безумовного пріоритету безпеки як найважливішого елемента якості життя і соціального прогресу;

Б) прийнятого ризику;

В) мінімального ризику (небезпеки);

Г) послідовного наближення до абсолютної безпеки.

6. Характерні особливості сприйняття зацікавленими суб'єктами економічних відносин об'єктивно наявних невизначеності й конфліктності, які притаманні процесам цілепокладання, управління, прийняття, оцінювання рішень, що обтяжені можливими загрозами і невикористаними можливостями, визначає ...

А) конфлікт;

Б) безпека;

В) небезпека;

Г) ризик.

7. Комплексну взаємодію пожежо-, вибухонебезпечності, безпеку життєдіяльності, охорони праці, охорони навколишнього середовища передбачає...безпека.

А) природна;

Б) соціальна;

В) техногенна;

Г) екологічна.

8. Фактори ризикованості діяльності підприємства поділяються на ...

А) зовнішні та внутрішні;

Б) природні та техногенні;

В) соціальні та екологічні;

Г) об'єктивні та суб'єктивні.

Варіант -2

1. *Стан захищеності життєво важливих інтересів та потреб особи, суспільства, держави, людства в цілому, біоти Землі від несприятливого впливу навколишнього середовища, зумовленого природними та антропогенними факторами – це...*

- А) соціальна безпека;
- Б) екологічна безпека;
- В) економічна безпека;
- Г) техногенна безпека.

2. *Гарантувати "абсолютну" безпеку діяльності...*

- А) неможливо;
- Б) необхідно;
- В) можливо;
- Г) жодна відповідь не вірна.

3. *Індивідуум, суспільство, біосфера, держава – це...*

- А) предмет безпеки;
- Б) об'єкт безпеки;
- В) суб'єкт безпеки;
- Г) мета безпеки.

4. *Основні нормативи екологічної безпеки визначені в...*

- А) стандартах;
- Б) положеннях;
- В) наказах;
- Г) законі.

5. *Який принцип забезпечення безпеки передбачає незаперечну перевагу збереження здоров'я людини над будь-якими іншими елементами якості життя?*

А) безумовного пріоритету безпеки як найважливішого елемента якості життя і соціального прогресу;

- Б) прийнятого ризику;
- В) мінімального ризику (небезпеки);
- Г) послідовного наближення до абсолютної безпеки.

6. *Сукупність різних обставин і умов, що створюють певну обстановку для того чи іншого виду діяльності, - це...*

- А) надзвичайна ситуація;
- Б) небезпечна подія;
- В) ризикова ситуація;
- Г) безпека діяльності.

7. *Ризикові рішення, ризиковий тип господарювання приводять до...*

- А) ефективного виробництва;
- Б) банкрутства;
- В) збитковості;
- Г) обмеженості і недостатності ресурсів.

8. *Основними функціями ризику, що виконуються в процесі підприємницької діяльності, є:*

- А) захисна, стабілізуюча, аналітична, пошукова;
- Б) інноваційна, інвестиційна, конструктивна, стабілізуюча;
- В) цільова, регулятивна, аналітична, контролююча;
- Г) інноваційна, регулятивна, захисна, аналітична.

ТЕСТИ по темах 1.3, 1.4

Варіант № 1

1. *Який вид небезпек належать до найбільш стабільних і становить найбільшу загрозу для людства впродовж всього його існування?*

- А) антропогенні;
- Б) природні;
- В) соціальні;

Г) економічні.

2. Недосконалість (відсутність) нормативно-правової бази, недбалість та некомпетентність посадових осіб, перевищення їх повноважень, корупція, тероризм, урбанізація тощо належать до ... причин виникнення надзвичайних ситуацій.

А) соціальних;

Б) економічних;

В) природних;

Г) екологічних.

3. Створення ефективного механізму оцінювання події, що відбулася або може відбутися у прогнозований термін, та визначення ступеня реагування на відповідному рівні управління - це...

А) мета класифікації НС;

Б) завдання національної безпеки;

В) причини виникнення НС;

Г) жодна відповідь невірна.

4. На території України визначають такі види надзвичайних ситуацій:

А) природні, техногенні;

Б) техногенні, природні, соціальні;

В) соціальні, економічні, екологічні;

Г) техногенні, природні, соціальні, воєнні.

5. Великомасштабна аварія чи інша подія, що призводить до тяжких трагічних наслідків – це...

А) стихійне лихо;

Б) аварія;

В) катастрофа;

Г) надзвичайна ситуація

6. Рівень ризику, який суспільство може дозволити, враховуючи техніко-економічні та соціальні можливості на даному етапі свого розвитку, – це ... ризик.

- А) знехтуваний ;
- Б) прийнятий;
- В) гранично допустимий;
- Г) надмірний.

7. *Співвідношенням між кількістю людей, що зазнали впливу з боку джерела загрози (загинули, травмовані тощо), і ймовірністю такої події (землетрус, повінь тощо) визначається ...ризик.*

- А) екологічний;
- Б) економічний;
- В) соціальний;
- Г) виробничий.

8. *Підвищення якості забезпечення техногенної і природної безпеки у державі, яке полягає у зміні суті цієї діяльності, тобто в переході від забезпечення "захищеності" населення і території до забезпечення "нормативного рівня цієї захищеності" є ... управління ризиками надзвичайних ситуацій.*

- А) головним елементом;
- Б) головною метою;
- В) об'єктом;
- Г) першочерговим завданням.

Варіант № 2

1. *Основні причини виникнення надзвичайних ситуацій поділяються на...*

- А) соціальні, економічні;
- Б) природні, антропогенні;
- В) тектонічні, топологічні і метеорологічні;
- Г) природні, економічні і екологічні.

2. *Природні явища, які мають надзвичайний характер і призводять до порушення нормальної діяльності населення, його загибелі, руйнування і знищення матеріальних цінностей називаються...*

- A) надзвичайними ситуаціями;
- Б) небезпечними подіями;
- В) стихійними лихами;
- Г) загрозами.

3. *Надзвичайні ситуації, які можуть виникати на території України і здійснювати негативний вплив на функціонування об'єктів економіки та життєдіяльність населення, класифікують за ...*

- A) характером походження;
- Б) ступенем поширення;
- В) розміром людських втрат і матеріальних збитків;
- Г) всі відповіді вірні.

4. *На території України існують такі рівні надзвичайних ситуацій:*

- A) державний, регіональний, місцевий, об'єктовий;
- Б) регіональний, місцевий, об'єктовий;
- В) державний, міждержавний;
- Г) державний, регіональний, районний, місцевий.

5. *Небезпечна подія техногенного характеру, що створює на об'єкті (території) загрозу для життя і здоров'я людей і призводить до руйнування будівель, споруд, обладнання і транспортних засобів, порушення виробничого або транспортного процесу чи завдає шкоди довкіллю – це...*

- A) стихійне лихо;
- Б) аварія;
- В) катастрофа;
- Г) надзвичайна ситуація.

6. *Максимальний ризик, який не повинен перевищуватись, незважаючи на очікуваний результат, – це...ризик.*

- A) гранично допустимий;

- Б) прийнятий;
- В) знехтуваний;
- Г) надмірний.

7. *Ймовірність порушення стійкості системи навколишнього середовища через господарську чи іншу діяльність людини, тобто перевищення еколого-економічного потенціалу, - це... ризик.*

- А) виробничий;
- Б) економічний;
- В) соціальний;
- Г) екологічний.

8. *Розробка та обґрунтування оптимальних програм діяльності, спрямованих на ефективну реалізацію рішень в сфері забезпечення безпеки, – це...*

- А) прогнозування рівня безпеки;
- Б) оцінка поточного рівня ризику з урахуванням реальних параметрів;
- В) управління ризиком;
- Г) підвищення якості забезпечення безпеки.

ТЕСТИ по темі 1.5

Варіант - 1

1. Зовнішнє середовище організації ділять на такі рівні:

- А) загальне середовище та середовище завдань;
- Б) макросередовища та мікросередовища;
- В) конкуренти, ресурси, технології та економічні умови;
- Г) всі відповіді вірні.

2. Маркетинг, виробництво, персонал, фінанси, образ та культура підприємства - це елементи ... середовища підприємства.

- А) зовнішнього;
- Б) внутрішнього;

В) індивідуального;

Г) загального.

3. Державні та фінансові структури, постачальники ресурсів для забезпечення роботи підприємства, покупці продукції, конкуренти є елементами ... підприємства.

А) мікросередовища;

Б) макросередовища;

В) зовнішнього середовища ;

Г) внутрішнього середовища.

4. Традиції, звички, ставлення людей до роботи, смаки і психологію споживачів, рух захисту прав споживачів, прагнення покупців підтримати власного виробника тощо - це ... фактори зовнішнього середовища підприємства.

А) економічні;

Б) ринкові;

В) соціальні;

Г) політичні.

5. Найважливіший ситуаційний фактор організації, роль якого визначається здібностями, обдарованістю, потребами, знаннями, поведінкою, ставленням до праці, позицією, розумінням цінностей, оточенням, наявністю якостей лідера.

А) маркетинг;

Б) персонал;

В) культура;

Г) фінанси.

6. До чинників небезпеки в техногенній сфері належать...

А) технічні, санітарно-гігієнічні, організаційні та психофізіологічні;

Б) кліматичні, ґрунтові, геоморфологічні, біотичні;

В) державно-правові, етно-соціальні, інформаційні, психологічні;

Г) всі відповіді вірні.

7. Основні внутрішні змінні в будь-якому п-ві, як цілі, структура, завдання, технологія та люди (працівники), виділяють...

- А) британська дослідниця управління Джоан Вудворд;
- Б) українські економісти-дослідники Г. О. Обиход, Т. Л. Омеляненко;
- В) американські економісти Мескон М., Альберт М. та Хедоурі Ф.;
- Г) німецькі економісти А. Вебер В. Крісталлер, У. Ізард, П. Хаггет.

8. Організація проведення досліджень і розвитку процесів, розробка високих технологій, комп'ютеризація (удосконалення організації процесів) – це функція ... внутрішнього середовища підприємства.

- А) розвитку матеріально-технічного забезпечення виробництва;
- Б) розвитку продукту та процесу виробництва;
- В) виробнича;
- Г) забезпечення ресурсами.

Варіант -2

1. Зовнішнє середовище розглядається як сукупність таких просторів:

- А) загальне середовище та середовище завдань;
- Б) макросередовища та мікросередовища;
- В) конкуренти, ресурси, технології та економічні умови;
- Г) всі відповіді вірні.

2. Виробництво, працівники, маркетинг, фінанси, стан та культура організації управління - це елементи ... середовища підприємства.

- А) внутрішнього;
- Б) індивідуального;
- В) зовнішнього;
- Г) загального.

3. Політико-правові реформи, економічний стан регіону та країни, соціальні та культурні чинники, міжнародний стан є елементами ... підприємства.

- А) мікросередовища;

- Б) макросередовища;
- В) зовнішнього середовища ;
- Г) внутрішнього середовища.

4. Темпи інфляції, рівень доходів населення, курс валют тощо – це ... фактори зовнішнього середовища підприємства.

- А) економічні;
- Б) ринкові;
- В) соціальні;
- Г) політичні.

5. Найбільш вагомим елементом внутрішнього середовища є ..., який відповідає вимогам як зовнішнього середовища, так і стратегії фірми.

- А) персонал (люди);
- Б) виробництво(сукупність технологічних процесів);
- В) маркетинг;
- Г) корпоративна культура.

6. Яка культура характерна для підприємств, діяльність яких відбувається в середовищі, що не потребує особливої гнучкості та чітких змін і полягає в обслуговуванні відомих клієнтів?

- А) адаптивна;
- Б) кланова;
- В) орієнтована на результат;
- Г) бюрократична.

7. До чинників небезпеки в соціальній сфері належать...

- А) технічні, санітарно-гігієнічні, організаційні та психофізіологічні;
- Б) кліматичні, ґрунтові, геоморфологічні, біотичні;
- В) державно-правові, етно-соціальні, інформаційні, психологічні
- Г) всі відповіді вірні.

8. Розвиток інструментального господарства, ремонтних служб та служб технічного оснащення з метою забезпечення раціональних термінів фізичного

та морального зносу технічних систем – це функція ... внутрішнього середовища підприємства.

А) розвитку матеріально-технічного забезпечення виробництва;

Б) розвитку продукту та процесу виробництва;

В) виробнича;

Г) забезпечення ресурсами.

Завдання 1

Оберіть варіант правильної відповіді.

№ п.п.	Твердження	Варіанти відповідей	
		Так	Ні
1	Оскільки неможливо гарантувати "абсолютну" безпеку, то доцільно намагатися досягнути прийнятого рівня ризику на підприємствах, величина якого має бути обґрунтована, виходячи з економічних і соціальних міркувань.	Так	Ні
2	Під екологічним нормативом можна розуміти величину антропогенного навантаження, яка розрахована на основі екологічних регламентів отримала правовий статус; має тимчасовий характер, обумовлений рівнем розвитку науки, технології та економіки.	Так	Ні
3	Принцип прийнятого ризику передбачає незаперечний пріоритет збереження здоров'я людини над будь-якими іншими елементами якості життя.	Так	Ні
4	Об'єктами соціальної та екологічної безпеки є індивідуум, суспільство, біосфера, держава.	Так	Ні
5	Соціальна безпека – це стан гарантованої правової та інституціональної захищеності життєво важливих соціальних інтересів особи й суспільства від внутрішніх і зовнішніх загроз.	Так	Ні

Завдання 2

Проаналізувати основні показники, що характеризують надзвичайні ситуації (далі – НС) в Україні (табл. 1). Зробити висновки.

Таблиця 1

Дані про надзвичайні ситуації в Україні

Показники	9 місяців 2015року	9 місяців 2016року	Зменшення або збільшення, %
Загальна кількість НС	169	173	
у т. ч.:			
- техногенного характеру	99	97	
- природного характеру	62	60	
- соціального характеру	8	16	

У тому числі за рівнями:			
- державного	4	1	
- регіонального	1	10	
- місцевого	69	74	
- об'єктового	95	88	
Загинуло людей внаслідок НС	263	266	
Постраждало людей внаслідок НС	741	709	
Матеріальні збитки, тис. грн	81 509	189 123	

Завдання 3

Прокласифікувати наведені надзвичайні ситуації за характером походження подій (табл. 2) – зливи з сильним вітром; захоплення і затримання важливих об'єктів, ядерних установок і матеріалів, систем зв'язку та телекомунікацій; сильні снігопади; ожеледь; транспортні аварії; гідродинамічні аварії на греблях, дамбах; пожежі та вибухи; отруєння людей неякісними харчовими продуктами та водою; гроза; виявлення застарілих боєприпасів; нещасні випадки з людьми (у лісних, гірських масивах тощо); раптове руйнування споруд та будівель; урагани; аварії з викидом НХР; викрадення (спроба викрадення) чи знищення суден; встановлення вибухового пристрою у громадському місці; обвали та осипи; зникнення (крадіжка) зброї; аварії на системах життєзабезпечення; посухи; масове ураження сільськогосподарських рослин хворобами чи шкідниками; пожежі в природних екосистемах (лісових, хлібних масивів); зміна стану повітряного басейну (водних ресурсів, біосфери); інфекційна захворюваність людей, сільськогосподарських тварин; аварії на електроенергетичних системах; збройні напади; наявність у навколишньому середовищі шкідливих речовин понад ГДК; зсуви; аварії у нафтогазовому комплексі; деградація ґрунтів чи надр; замах на екіпаж повітряного чи морського судна.

Таблиця 2

НС за характером походження подій

Техногенного характеру	Природного характеру	Соціального характеру
-	-	-
-	-	-
-	-	-
-	-	-
...

Завдання 4

Основними причинами виникнення НС в Україні за 2015-2016 роки були:

- _____ правил пожежної безпеки, у тому числі _____ правил експлуатації опалювальних приладів;
- _____ правил дорожнього руху;
- _____ вимог технологічних процесів;
- _____ та фізична _____ обладнання, конструкцій, комунікацій тощо;
- _____ санітарно-гігієнічних _____ установами громадського харчування;
- _____ контролю за _____ протиепізоотичних та протиепідемічних заходів.

Допоміжні слова: зниження, дотримання, виконання, порушення, зношеність, недотримання, підвищення, невиконання, оновлення, застарілість, норм, стандартів.

Завдання 5

Здійснити рейтингову оцінку розподілу надзвичайних ситуацій (далі – НС) та розподілу завданих матеріальних збитків від НС за областями України.

Зробити висновки.

Таблиця 5.1

Розподіл НС за областями України

Області	Техногенного характеру		Природного характеру		Соціального характеру		Всього		Збільшення (+), зменшення (-)	Рейтинг
	20__р	20__р.	20__р.	20__р	20__р	20__р.	20__р	20__р.		
Вінницька										
Волинська										
Дніпропетровська										
Донецька										
Житомирська										
Закарпатська										
Запорізька										
Івано–Франківська										
Київська						-				
Кіровоградська						1				
Луганська						-				
Львівська						-				
Миколаївська						-				
Одеська						-				
Полтавська						-				
Рівненська						1				
Сумська						-				
Тернопільська						-				
Харківська						-				
Херсонська						-				
Хмельницька						-				
Черкаська						-				
Чернівецька						-				
Чернігівська						-				
м.Київ						-				

Таблиця 5.2

Розподіл завданих матеріальних збитків від НС за областями України

Області	Збитки, тис. грн			Рейтинг
	20__ рік	20__ рік	збільшення (+), зменшення (-)	
Вінницька				
Волинська				
Дніпропетровська				
Донецька				
Житомирська				
Закарпатська				
Запорізька				
Івано–Франківська				
Київська				
Кіровоградська				
Луганська				
Львівська				
Миколаївська				
Одеська				
Полтавська				
Рівненська				
Сумська				
Тернопільська				
Харківська				
Херсонська				
Хмельницька				
Черкаська				
Чернівецька				
Чернігівська				
м.Київ				

Приклад для виконання завдання 6. Характерним прикладом визначення загального ризику може служити розрахунок числового значення загального ризику побутового травматизму зі смертельними наслідками в Україні. Відповідно до статистичних даних за 20__ рік в Україні загинуло у побутовій сфері 72 тис. чоловік. Наразитись на смертельну небезпеку в побуті практично міг кожен із загального числа громадян, що проживали в Україні за цей період, тобто $N=46,4 \cdot 10^6$ чоловік. Відтак – числове значення загального ризику смертельних випадків у побутовій сфері в 20__ році становить:

$$R = \frac{72 \times 10^3}{46,4 \times 10^6} = 1,552 \times 10^{-3}.$$

З розглянутого прикладу випливає, що із кожного мільйона громадян, які проживали в Україні в побутовій сфері загинули у 20__ році 1552 людини.

В табл. 1.1 наведено значення ризику загибелі людей в Україні від різних джерел небезпеки у побуті. Для порівняння наведено також дані, взяті із літературних джерел, за цей же період по США.

Таблиця 1.1

Ризик загибелі людей в Україні та США від різних джерел небезпеки в побуті

Негативний фактор	Величина індивідуального ризику смертельного випадку за рік	
	США	Україна
Автомобільний транспорт	$3 \cdot 10^{-4}$	$1,5 \cdot 10^{-4}$
Пожежі	$4 \cdot 10^{-5}$	$2 \cdot 10^{-5}$
Електричний струм	$6 \cdot 10^{-6}$	$1,9 \cdot 10^{-5}$
Отруйні речовини	$2 \cdot 10^{-5}$	$2,5 \cdot 10^{-4}$
Алкоголь	-	$1,6 \cdot 10^{-4}$
Самогубства	-	$2,7 \cdot 10^{-4}$
Вбивства	-	$1,3 \cdot 10^{-4}$
Утоплення	$3 \cdot 10^{-5}$	$1 \cdot 10^{-5}$
Інші негативні фактори	$4 \cdot 10^{-5}$	$4 \cdot 10^{-4}$
Сумарна дія негативних факторів	$6 \cdot 10^{-4}$	$1,5 \cdot 10^{-3}$

Завдання 6

Проаналізувати кількість проф.захворювань за 20__-20__ рр. та стан виробничого травматизму в Україні за 20__-20__ роки.

Зробити висновки.

Таблиця 6.1

Динаміка професійних захворювань в Україні

Роки	Кількість проф. захворювань	Темп змін, %	Кількість заключень про встановлення причинно-наслідкового зв'язку смерті потерпілого з проф.захворюванням	Темп змін, %
	

Таблиця 6.2

Стан виробничого травматизму в розрізі областей України

Області	20__ рік		20__ рік		Різниця	
	всього травмовано, осіб	в т.ч. смертельно	всього травмовано, осіб	в т.ч. смертельно	всього травмовано, осіб	в т.ч. смертельно
Україна						
АР Крим						
Вінницька						
Волинська						
Дніпропетровська						
Донецька						
Житомирська						
Закарпатська						
Запорізька						
Івано-Франківська						
Київська						
Кіровоградська						
Луганська						
Львівська						
Миколаївська						
Одеська						
Полтавська						
Рівненська						
Сумська						
Тернопільська						

Харківська						
Херсонська						
Хмельницька						
Черкаська						
Чернівецька						
Чернігівська						
м. Київ						
м. Севастополь						

РОЗРАХУНОК ВЕЛИЧИНИ РИЗИКУ НЕГАТИВНИХ ПОДІЙ

Завдання 7

Розрахувати ризики травмування та загибелі людей внаслідок НС в Україні за 20__-20__ рр. та зобразити їх графічно. Зробити висновки.

Таблиця 7.1

Розрахунок величини ризику загибелі та травмування в Україні

Роки	Кількість людей, що постраждали від НС, осіб	Кількість людей, що загинуло від НС, осіб	Середня чисельність населення, тис. осіб	Величина ризику	
				Травмуваннях	загибелі

Завдання 8

Задача 1.

Визначити ризик травмування людини на виробництві в Україні у 1996 році, якщо відомо, що в цілому у народному господарстві було травмоване 65 тис. чоловік, а кількість працюючих складало 15 млн. чоловік.

Задача 2.

Щорічно в Україні внаслідок дії різноманітних небезпек гине близько

127,5 тис. чоловік (кількість населення країни 45 млн. чоловік). Порівняти отриманні дані з ризиком проживання людини у колишньому СРСР, якщо відомо, що у результаті дії різноманітних факторів гинуло близько 500 тис. чоловік (при кількості населення країни 300 млн. чоловік).

Задача 3.

Визначити ризик загибелі людини від екологічних заховань, якщо відомо, що від екологічних заорювань на планеті вмирає 1,6 млн. чоловік (при загальної кількості населення 6 млрд. чоловік).

Задача 4.

Визначити ризик загибелі й травмування людини у результаті стихійних явищ, якщо відомо, що стихійні явища привели до загибелі 250 000 чоловік й наражали на небезпеку близько 25 млн. чоловік (при загальної кількості населення планети 6 млрд. чоловік).

Задача 5.

Визначити ризик загибелі людей у результаті землетрусів у світі, якщо відомо, що у 1990 році у результаті землетрусів у світі загинуло більш 52 тис. чоловік (при загальної кількості населення планети 6 млрд. чоловік).

Задача 6.

Визначити ризик загибелі людини на виробництві за рік у світі, якщо відомо, що щорічно у світі гине 250 тис. чоловік (число працюючих на виробництві 2,4 млрд. чоловік).

РЕКОМЕНДОВАНІ ТЕМИ ІНДИВІДУАЛЬНИХ ЗАВДАНЬ

з дисципліни «СОЦІАЛЬНА ТА ЕКОЛОГІЧНА БЕЗПЕКА ДІЯЛЬНОСТІ»

№ п.п.	Теми	ПБ здобувача вищої освіти
1.	Екологічні та соціальні аспекти надзвичайної ситуації (геологічної, географічної, метеорологічної, агрометеорологічної) в Україні.	
2.	Соціально-екологічна політика держави.	
3.	Система екологічних стандартів та норм.	
4.	Заходи підвищення екологічної та соціальної безпеки діяльності.	
5.	Основні аспекти ризику в соціумі.	
6.	Аналіз ризику як найважливішої складової управління безпекою.	
7.	Соціальний захист в Україні як система.	
8.	Міжнародні програми безпеки життєдіяльності населення.	
9.	Соціальна відповідальність бізнесу.	
10.	Безпека як соціальний феномен.	
11.	Індивідуальний захист населення як система організаційних заходів.	
12.	Екологічно безпечні технології та устаткування.	
13.	Екологічна безпека та ризики: теоретичні аспекти.	
14.	Особливості управління екологічною та соціальною безпекою у виробництві.	
15.	Еколого-економічні підходи у вирішенні проблем екологічної та соціальної безпеки.	
16.	Забруднення довкілля побутовими відходами.	
17.	Нові шляхи подолання стихійних лих.	
18.	Інструменти збереження біорізноманіття: світовий досвід.	
19.	Бізнес на відходах в Україні.	
20.	Визначальні принципи екологізації підприємства в сучасних умовах трансфармації суспільства.	
21.	Екологічна безпека – основний чинник екологозбалансованого розвитку України.	
22.	Новітні технології та екологічна безпека населення.	
23.	Вплив людського фактора на виробничий ризик.	
24.	Екологічно чисте виробництво.	

ЛІТЕРАТУРА

1. Амджадін Л. Соціальна складова сучасної екологічної політики: екологічно відповідальний бізнес / Л. Амджадін // Соціологія: теорія, методи, маркетинг. – 2004. – № 1. – С. 63–72.
2. Андрейцев В. І. Право екологічної безпеки : навч. та науково-практич. посіб. / В. І. Андрейцев. – К. : Знання-Прес, 2002. – 332 с.
3. Безопасность жизнедеятельности /авт.-сост. И. Н. Кузнецов. – М. ; Мн. : Изд-во деловой и учебной литературы ; Амалфея, 2002. – 464 с.
4. Безпека життєдіяльності : навч. посіб. / за ред. Я. Бедрія. – Львів : Афіша, 2000. – 275 с.
5. Безпека життєдіяльності : навч. посіб. / ред. В. Г. Цапко. – 4-те вид., перероб. і доп. – К. : Знання, 2006. – 397 с.
6. Безпека життєдіяльності : навч. посіб. / Ю. С. Скобло, Т. Б. Соколовська, Д. І. Мазоренко [та ін.]. – К. : Кондор, 2003. – 424 с.
7. Безпека праці: ергономічні та естетичні основи : навч. посіб. / С. О. Апостолук, В. С. Джигирей, А. С. Апостолук [та ін.]. – К. : Знання, 2006. – 215 с.
8. Бегун В. В. Безпека життєдіяльності (забезпечення соціальної, техногенної та природної безпеки) : навч. посіб. / В. В. Бегун, І. М. Науменко. – К., 2004.– 328 с.
9. Білявський Г. О. Основи екології: теорія та практика : навч. посіб. / Г. О. Білявський, Л. І. Бутченко. – К. : Лібра, 2006. – 368 с.
10. Васюта О. А. Проблеми екологічної стратегії України в контексті глобального розвитку : монографія / О. А. Васюта. – Тернопіль : Гал-Друк, 2001. – 600 с.
11. Гайченко В. А. Основи безпеки життєдіяльності людини : навч. посіб. / В. А. Гайченко, Г. М. Коваль, Є. П. Буравльов. – 3-тє вид., переробл. і допов. – К. : МАУП, 2006. – 440 с.
12. Гандзюк М. П. Основи охорони праці : підручник / М. П. Гандзюк, Є.

П. Желібо, М. О. Халімовський. – 3-тє вид. – К. : Каравела, 2006. – 392 с.

13. Геврик Є. О. Техніка безпеки : навч. посіб. / О. Є. Геврик, Г. В. Сомар, Н. П. Пешко. – К. : Зовн. торг. ; Ельга, 2006. – 316 с.

14. Геврик Є. Безпека життєдіяльності / Є. Геврик. – К. : Ельга-Н ; КНТ, 2007. – 384 с.

15. Геврик Є. О. Гігієна праці на виробництві : навч. посіб. / Є. О. Геврик, Н. П. Пешко. – К. : Ельга ; Ніка-центр, 2004. – 280 с.

16. Гогіташвілі Г. Г. Системи управління охороною праці : навч. посіб. / Г. Г. Гогіташвілі. – Львів : Афіша, 2002. – 320 с.

17. Горячев С. Ф. Безопасность жизнедеятельности и медицина катастроф / С. Ф. Горячев. – Ростов н/Д : Феникс, 2006. – 576 с.

18. Грищук М. В. Основи охорони праці : підручник / М. В. Грищук. – К. : Кондор, 2007. – 240 с.

19. Дробноход М. Екологічний імператив та його виміри / М. Дробноход, Ф. Вольвач // Освіта і управління. – 2004. – Т. 7. – № 2. – С. 47–59.

20. Екологічне право України. Академічний курс : підручник / за ред. Ю. С. Шемшученко. – К. : Юрид. думка, 2005. – 848 с.

21. Екологічне право України : підручник / А. П. Гетьман, М. В. Шульга, В. К. Попов ; за ред. А. П. Гетьман. – Х. : Право, 2006. – 382 с.

22. Екологічне управління : підручник / В. Я. Шевчук, Ю. М. Саталкін, Г. О. Білявський [та ін.]. – К. : Либідь, 2004. – 432 с.

23. Екологічний менеджмент : навч. посіб. / за ред. В. Ф. Семенова, О. Л. Михайлюка. – К. : Знання, 2006. – 366 с.

24. Жариков Е. С. Психология управления: Книга для руководителя и менеджера по персоналу / Е. С. Жариков. – М. : МЦФЭР, 2002. – 512 с.

25. Желібо Є. П. Безпека життєдіяльності : підручник / Є. П. Желібо, В. В. Зацарний. – К. : Каравела, 2006. – 288 с.

26. Законодавство України про екологію / О. А. Роїна. – 3-тє вид., переробл. і допов. – К. : КНТ, 2007. – 472 с.

27. Запольський А. К. Основи екології : підручн. / А. К. Запольський, А. І.

Салюк ; за ред. К. М. Ситник. – К. : Вища шк., 2003. – 358 с.

28. Кабаченко Т. С. Психология управления : учеб. пособие / Т. С. Кабаченко. – М. : Педагогическое общество России, 2000. – 384 с.

29. Кишкель Е. Н. Управленческая психология : учебник / Е. Н. Кишкель. – М. : Высш. шк., 2002. – 270 с.

30. Кілічава Т. М. Екологічне право : навч. посіб. / Т. М. Кілічава. – К. : Ун-т Україна, 2005. – 302 с.

31. Кобецька Н. Р. Екологічне право України : навч. посіб. / Н. Р. Кобецька. – К. : Юрі-нком Інтер, 2007. – 352 с.

32. Коваль В. І. Управління охороною праці в промисловості : навч. посіб. / В. І. Коваль, В. А. Скороходов. – К. : Професіонал, 2005. – 448 с.

33. Комарницький В. М. Екологічне право : навч. посіб. / В. М. Комарницький, В. І. Шевченко, С. В. Єлькін. – 3-тє вид. – К. : ЦНЛ, 2006. – 224 с.

34. Корольчук М. С. Психофізіологія діяльності : підручник / М. С. Корольчук. – К. : Ельга; Ніка-Центр, 2004. – 400 с.

35. Крушельницька Я. В. Фізіологія і психологія праці : підручник / Я. В. Крушельницька. – К. : КНЕУ, 2003. – 367 с.

36. Кузьмін О. Є. Основи менеджменту : підручник / О. Є. Кузьмін, О. Г. Мельник. – К. : Академкнига, 2007 – 464 с.

37. Лапін В. М. Основи охорони праці : навч. посіб. / В. М. Лапін. – Львів : ЛБІ НБУ, 2004. – 142 с.

38. Малофеев В. И. Социальная экология : учеб. пособие / В. И. Малофеев. – М. : Дашков и Ко, 2003. – 260 с.

39. Малышев К. Б. Психология управления : науч.-метод. пособие для вузов / К. Б. Малышев. – М. : ПЕР СЭ, 2000. – 144 с.

40. Мамешина О. С. Об эффективности эколого-психологического тренинга / О. С. Мамешина // Практична психологія та соціальна робота. – 2005. – № 9. – С.75–80.

41. Машков В. Н. Психология управления : учеб. пособие / В. Н. Машков.

– М. : Издво Михайлова В. А., 2000. – 208 с.

42. Менеджмент організацій : підручник / за заг. ред. Л. І. Федулової. – К. : Либідь 2003. – 448 с.

43. Морозов А. В. Деловая психология : курс лекций / А. В. Морозов. – СПб : Союз, 2000. – 576 с.

44. Москальова В. М. Основи охорони праці : підручник / В. М. Москальова. – К. : Професіонал, 2005. – 672 с.

45. Немцов В. Д. Менеджмент організацій : навч. посіб. / В. Д. Немцов, Л. Є. Довгаль, Г. Ф. Сініок. – К. : ТОВ “УВПК “Екс Об”, 2001 – 392 с.

46. Орбан-Лембрик Л. Е. Психологія управління : посібник / Л. Е. Орбан-Лембрик. – К. : Академвидав, 2003.– 568 с.

47. Постник М. И. Защита населения и хозяйственных объектов в чрезвычайных ситуациях : учебник / М. И. Постник. – Мн. : Высш. шк., 2003. – 398 с.

48. Прохоров Б. Б. Социальная экология : учебник / Б. Б. Прохоров. – М. : Академия, 2005. – 416 с.

49. Психологія : підручник / ред. Ю. Л. Трофімова. – 4-те вид., стереотип. – К. : Либідь, 2003. – 560 с.

50. Розанова В. А. Психология управления : учеб. пособие / В. А. Розанова. – 2-е изд., перераб. и доп. – М. : Бизнес-школа “Интел-Синтез”, 2000. – 384 с.

51. Савельєва В. С. Психологія управління : навч. посіб. / В. С. Савельєва. – К. : Професіонал, 2005. – 320 с.

52. Соснин А. С. Менеджмент безопасности предпринимательства : учеб. пособ. / А. С. Соснин, П. Я. Прыгунов. – К. : Европ. ун-т, 2004. – 357 с.

53. Станкин М. И. Психология управления : практич. пособ. / М. И. Станкин. – 2-е изд., доп. и перераб. – М. : Бизнес-школа “Интел-синтез”, 2000. – 344 с.

54. Стійкий екологічно безпечний розвиток і Україна : навч. посіб. / за ред. М. І. Дробнохода. – К. : МАУП, 2002. – 104 с.

55. Супрович М. П. Безпека життєдіяльності : практикум / М. П. Супрович, В. Д. Сенюк, В. К. Замойська. – К. : Кондор, 2007. – 164 с.
56. Сухарев С. М. Основи екології та охорони довкілля : навч. посіб. / С. М. Сухарев, С. Ю. Чундак, О. Ю. Сухарева. – К. : ЦНЛ, 2006. – 394 с.
57. Тимофеева С. С. Экологический менеджмент / С. С. Тимофеева. – Ростов н/Д : Феникс, 2004. – 352 с.
58. Тимош І. М. Основи фізіології та психології праці : посібник / І. М. Тимош. – Тернопіль : Економічна думка, 1999. – 168 с.
59. Халмурадов Б. Д. Безпека життєдіяльності. Перша допомога в надзвичайних ситуаціях : навч. посіб. / Б. Д. Халмурадов. – К. : ЦНЛ, 2006. – 138 с.
60. Цимбалюк І. Психологія управління : навч. посіб. / І. Цимбалюк. – К. : Професіонал, 2008. – 624 с.
61. Шведа А. В. Менеджмент : підручник / А. В. Шведа. – К. : Знання, 2004. – 687 с.
62. Ярошевська В. М. Безпека життєдіяльності : підручник / В. М. Ярошевська. – 2-ге вид. – К. : Професіонал, 2006. – 560 с.

Навчальне видання

СОЦІАЛЬНА ТА ЕКОЛОГІЧНА БЕЗПЕКА ДІЯЛЬНОСТІ

методичні рекомендації

Укладачі:

Коваленко Ганна В'ячеславівна

Горобченко Оксана Анатоліївна

Формат 60x84 1/16. Ум. друк. арк. 2,1

Тираж 50 прим. Зам. № ____

Надруковано в видавничому відділі

Миколаївського національного аграрного університету

54020, м. Миколаїв, вул. Георгія Гонгадзе, 9

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 4490 від 20.02.2013 р.